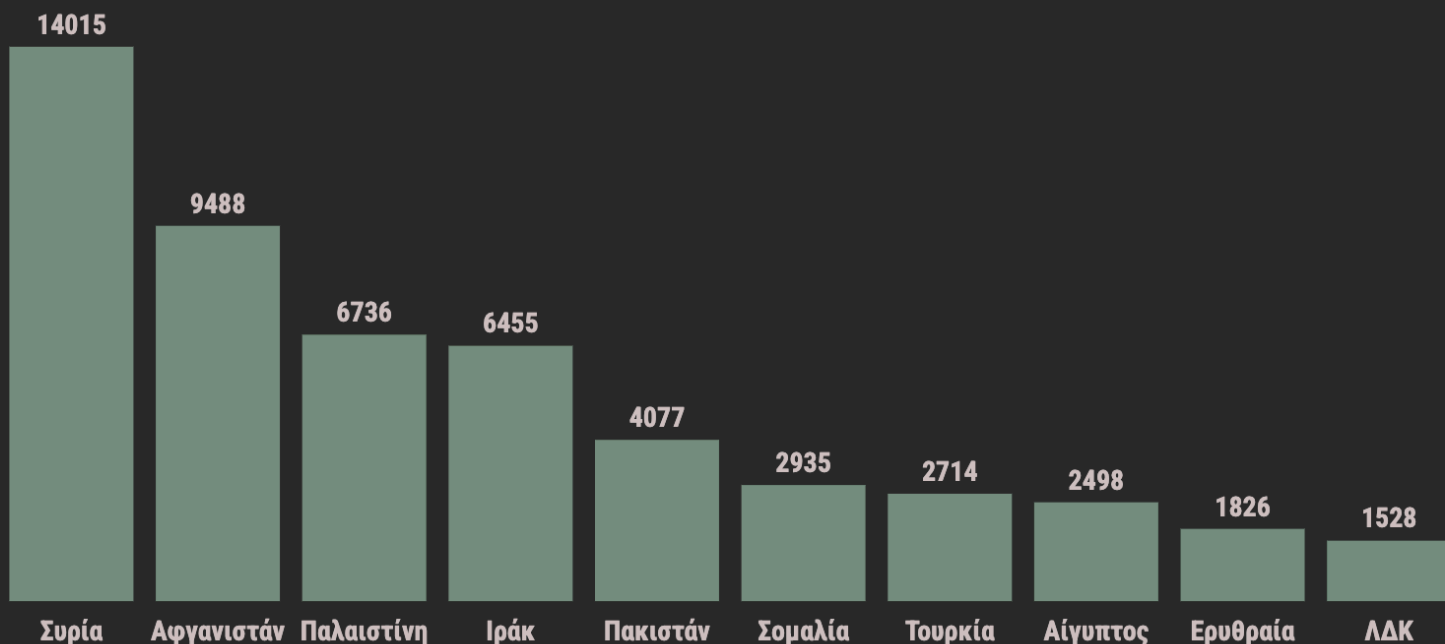

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΣΥΛΟΥ ΤΟ 2023

Πρόδηλη προσφυγική ιδιότητα της πλειοψηφίας των αιτούντων άσυλο στη χώρα

ΙΟΥΝΙΟΣ 2024

Κυριότερες χώρες καταγωγής αιτούντων άσυλο: 2023

Διαδικασία ασύλου το 2023

Πρόδηλη προσφυγική ιδιότητα της πλειοψηφίας των αιτούντων άσυλο στη χώρα

Αιτήσεις ασύλου

- 57.783** αρχικές αιτήσεις ασύλου, κατατεθείσες κυρίως στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου
- 6.326** μεταγενέστερες αιτήσεις ασύλου, εκ των οποίων **994** μετά από अपαράδεκτο αρχικό αίτημα. Για **852** μεταγενέστερες αιτήσεις καταβλήθηκε παράβολο 100 ευρώ ανά άτομο

Διαδικασία α' βαθμού στην Υπηρεσία Ασύλου

- 76,6%** ποσοστό αναγνώρισης, σχεδόν αποκλειστικά με προσφυγικό καθεστώς
- 98%** ποσοστό αναγνώρισης στη διαδικασία συνόρων
- 5.164** αποφάσεις πρόδηλης αβασιμότητας, ιδίως λόγω «ασφαλούς χώρας καταγωγής»
- 3.444** αποφάσεις απαράδεκτου λόγω «ασφαλούς τρίτης χώρας», σχεδόν αποκλειστικά σε σχέση με την Τουρκία, εκ των οποίων **1.258** στη διαδικασία συνόρων
- 4.254** αποφάσεις απαράδεκτου για μεταγενέστερες αιτήσεις χωρίς νέα ουσιώδη στοιχεία
- 29.885** εκκρεμείς αιτήσεις σε α' βαθμό, εκ των οποίων **14.142** σε αναμονή συνέντευξης

Διαδικασία β' βαθμού στις Επιτροπές Προσφυγών

- 10.973** προσφυγές, εκ των οποίων **6.892** έλαβαν δωρεάν νομική συνδρομή από το Μητρώο Δικηγόρων της Υπηρεσίας Ασύλου
- 1.610** απορρίψεις προσφυγών λόγω μη αυτοπρόσωπης εμφάνισης
- 1.523** απορρίψεις προσφυγών ως εκπροθέσμων
- 409** προφορικές ακροάσεις στο στάδιο της προσφυγής
- 14,8%** ποσοστό αναγνώρισης σε β' βαθμό, με τακτικότερη χρήση της επικουρικής προστασίας

Ακυρωτικός έλεγχος στα διοικητικά δικαστήρια

- 1.589** εκκρεμείς αιτήσεις ακύρωσης στα Διοικητικά Πρωτοδικεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης
- 22,6%** ποσοστό αποδοχής των αιτήσεων ακύρωσης

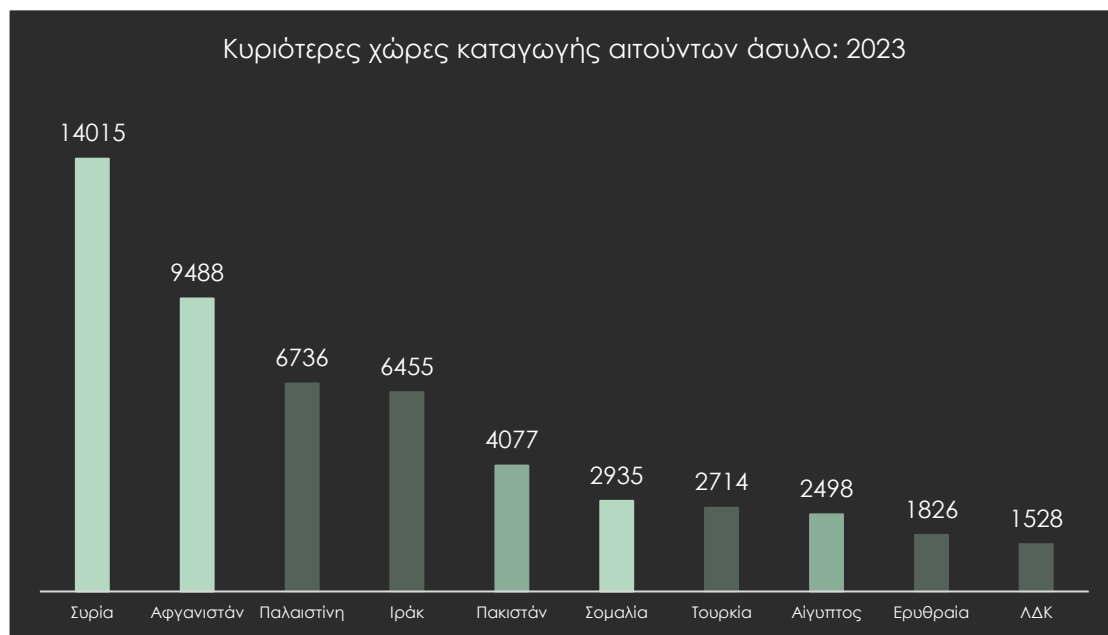
Στο παρόν σημείωμα αναλύονται τα στατιστικά στοιχεία που δημοσιεύονται μηνιαία από Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου εδώ, σε συνδυασμό με τα στοιχεία που διατέθηκαν στον κοινοβουλευτικό έλεγχο εδώ.

Πρόσβαση στη διαδικασία

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία των ελληνικών αρχών, καταγράφηκε σύνολο 40.365 αφίξεων το 2023, εκ των οποίων 7.079 από τα χερσαία σύνορα του Έβρου, 39.016 από την Ανατολική Μεσόγειο στα νησιά του Αιγαίου και 2.370 από την Κεντρική Μεσόγειο σε σημεία όπως η Κρήτη και η Πελοπόννησος.¹ Στο, δε, πλαίσιο των, υποχρεωτικών για κάθε άνθρωπο που φτάνει ή βρίσκεται στη χώρα χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα, διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης,² η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥπΥΤ) του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου κατέγραψε συνολικά 55.875 άτομα σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης, εκ των οποίων 5.310 στον Έβρο, 36.480 στις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (ΚΕΔ) των νησιών και 14.085 στην ενδοχώρα.

Η Υπηρεσία Ασύλου και η ΥπΥΤ, ως Αρμόδιες Αρχές Παραλαβής αιτήσεων ασύλου,³ κατέγραψαν συνολικά 64.084 αιτούντες άσυλο το περασμένο έτος,⁴ σημειώνοντας σημαντική αύξηση σε σχέση το 2022, όποτε καταγράφηκαν συνολικά 37.362 αιτούντες. 57.783 εξ αυτών, πάνω από το 90%, κατέθεσαν αρχικές αιτήσεις ασύλου. Ο αριθμός αυτός υπερβαίνει αισθητά τον αριθμό των καταγεγραμμένων αφίξεων, αλλά και τον αριθμό των ατόμων που υπήχθησαν σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης

Οι κυριότερες εθνικότητες αιτούντων άσυλο που καταγράφηκαν πέρυσι είχαν ως εξής:

Πηγή: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Στατιστικά, Ιαν-Δεκ 2023

Στις κυριότερες χώρες καταγωγής αιτούντων άσυλο συγκαταλέγονται η Συρία, το Αφγανιστάν και η Σομαλία, για τους πολίτες των οποίων χαρακτηρίζεται η Τουρκία ως «ασφαλής τρίτη χώρα» βάσει εθνικού καταλόγου ασφαλών τρίτων χωρών.⁵ Στον ίδιο

¹ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Στατιστικά, Δεκέμβριος 2023, 1, διαθέσιμο [εδώ](#), Μάρτιος 2024, 20, διαθέσιμο [εδώ](#).

² Άρθρα 38 επ. Ν 4939/2022, ΦΕΚ Α' 111/10.06.2022.

³ Άρθρο 1, περ. ιζ' Ν 4939/2022.

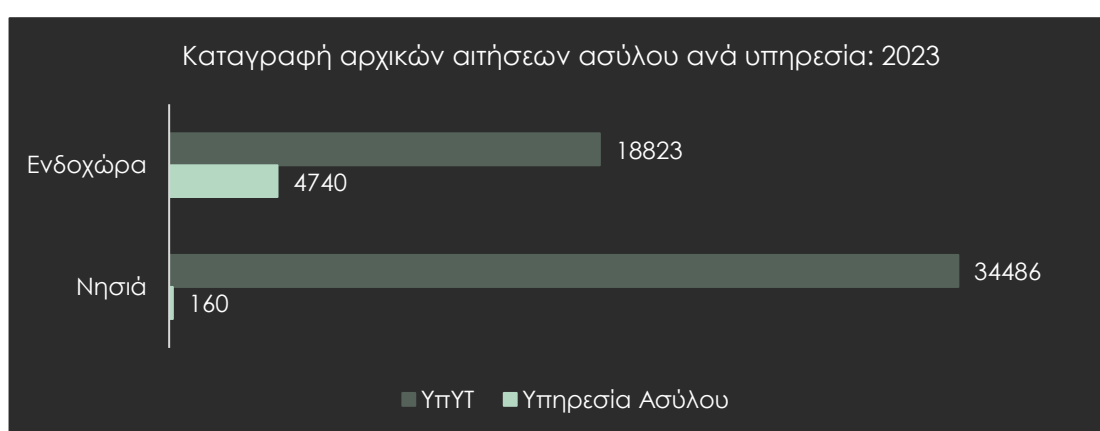
⁴ Σύμφωνα με το άθροισμα των στοιχείων στα μηνιαία δελτία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

⁵ ΚΥΑ 538595/2023, ΦΕΚ Β' 7063/15.12.2023.

κατάλογο περιλαμβάνεται το Πακιστάν, το οποίο, όπως και η Αίγυπτος, χαρακτηρίζεται και ως «ασφαλής χώρα καταγωγής» σε έτερο εθνικό κατάλογο.⁶

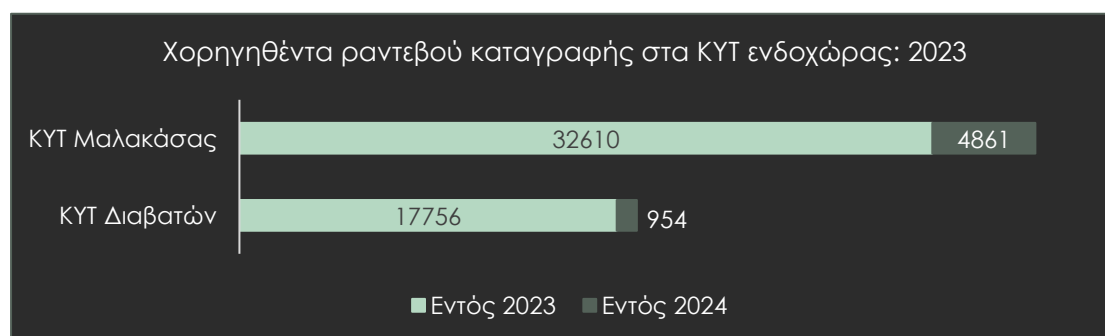
Τόπος καταγραφής

Οι αρχικές αιτήσεις ασύλου, κατά κανόνα, κατατίθενται ενώπιον της ΥπΥΤ μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης, σύμφωνα με εγκύκλιο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.⁷ Η συντριπτική πλειοψηφία του συνόλου των 57.783 αρχικών αιτήσεων ασύλου που κατατέθηκαν το 2023 πράγματι καταγράφηκαν από τις περιφερειακές υπηρεσίες της ΥπΥΤ, δηλαδή τις πέντε Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (ΚΕΔ) στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) στο Φυλάκιο, τα Διαβατά και τη Μαλακάσα, καθώς και την Κινητή Μονάδα Καταγραφής που δραστηριοποιήθηκε στη Σιντική Σερρών.

Πηγή: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Στατιστικά, Ιαν-Δεκ 2023

Συγκεκριμένα, όσον αφορά την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου στην ενδοχώρα, η πρόσβαση στα ΚΥΤ Μαλακάσας και Διαβατών συνέχισε να επιτρέπεται μόνο κατόπιν προγραμματισμού ραντεβού καταγραφής, μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Κατά τη διάρκεια του 2023, προγραμματίστηκαν συνολικά 56.181 ραντεβού καταγραφής αρχικών αιτήσεων ασύλου στα δύο παραπάνω ΚΥΤ μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας:

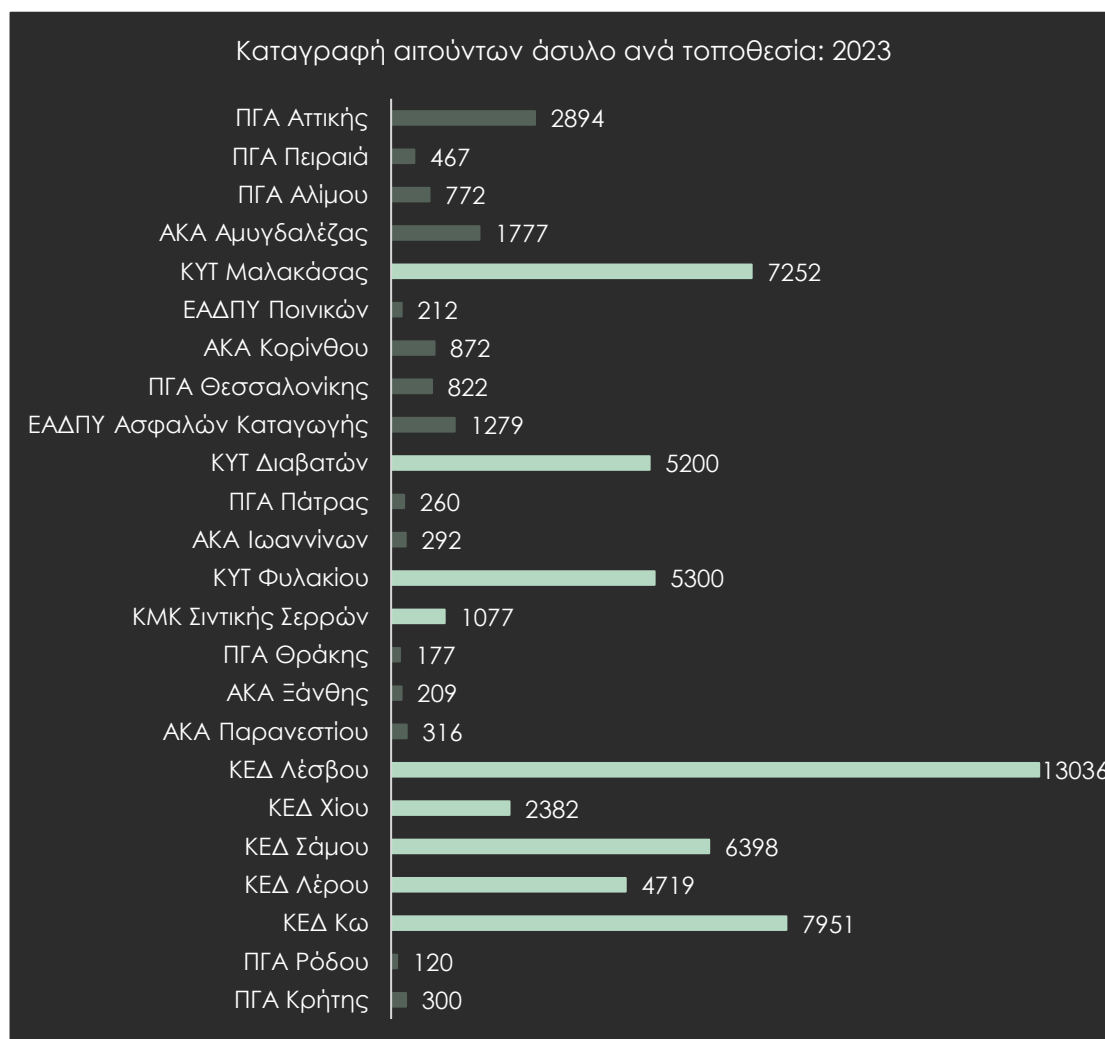

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, Κοινοβουλευτικός έλεγχος, 10 Ιουν 2024

⁶ ΚΥΑ 527235/2023, ΦΕΚ Β' 6844/05.12.2023.

⁷ Εξαιρούνται τα ασυνόδευτα παιδιά και οι διοικητικά και ποινικά κρατούμενοι, η καταγραφή των αιτήσεων των οποίων διενεργείται απευθείας από τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου (ΠΓΑ) και Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου (ΑΚΑ) της Υπηρεσίας Ασύλου: RSA, Καταγραφή αιτήσεων ασύλου στα νέα ΚΥΤ της ενδοχώρας, Φεβρουάριος 2023, διαθέσιμο [εδώ](#).

Ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου, αρχικών και μεταγενέστερων, που κατατέθηκαν ανά ΠΓΑ / ΑΚΑ της Υπηρεσίας Ασύλου ή ΚΥΤ / ΚΕΔ της ΥπΥΤ είχε ως εξής:

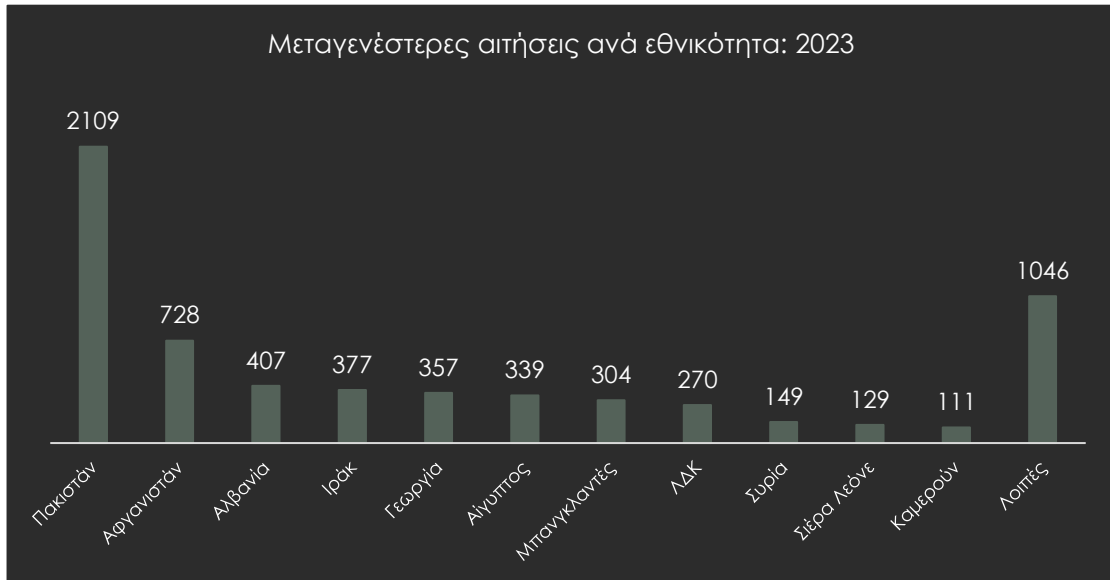
Πηγή: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Στατιστικά, Ιαν-Δεκ 2023

Κυριότερα σημεία καταγραφής στην επικράτεια ήταν η Λέσβος και η Κως. Πάνω από το 50% των αιτήσεων ασύλου καταγράφηκαν στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.

Μεταγενέστερες αιτήσεις

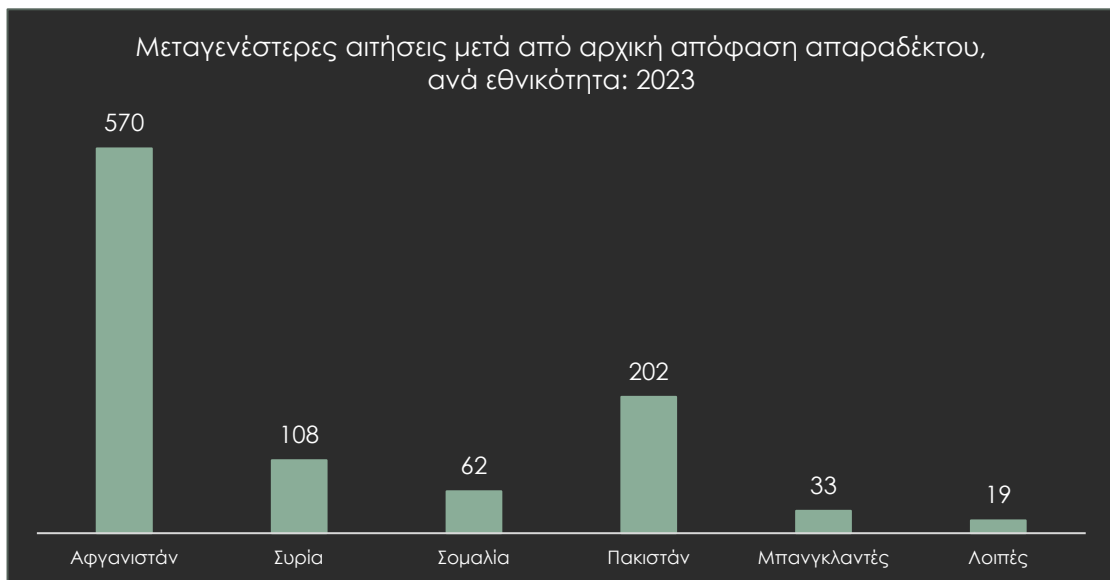
Οι μεταγενέστερες αιτήσεις ασύλου κατατίθενται στα ΠΓΑ και ΑΚΑ της Υπηρεσίας Ασύλου. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποιήθηκαν από την Υπηρεσία Ασύλου στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου, το περασμένο έτος κατατέθηκαν συνολικά 6.326 μεταγενέστερες αιτήσεις ασύλου, μετά από τελεσίδικη απόφαση επί του αρχικού αιτήματος.⁸ Οι κυριότερες χώρες καταγωγής των αιτούντων που κατέθεσαν μεταγενέστερες αιτήσεις ήταν οι εξής:

⁸ Σημειώνεται απόκλιση μεταξύ του συνολικού αριθμού που αναφέρεται στον κοινοβουλευτικό έλεγχο (6.326) και του αθροίσματος των μηνιαίων συνόλων μεταγενέστερων αιτήσεων στα μηνιαία δελτία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (6.301).

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, Κοινοβουλευτικός έλεγχος, 10 Ιουν 2024

Αξιοσημείωτη λεπτομέρεια στα στατιστικά στοιχεία της Υπηρεσίας Ασύλου αποτελεί ο αριθμός των μεταγενέστερων αιτήσεων που κατατέθηκαν μετά από απόρριψη του αρχικού αιτήματος ως απαράδεκτου, χωρίς εξέταση επί της ουσίας. Η παραπάνω περίπτωση αφορά 994 μεταγενέστερες αιτήσεις, που κατατέθηκαν σχεδόν εξ ολοκλήρου από πολίτες των πέντε χωρών (Αφγανιστάν, Συρία, Σομαλία, Πακιστάν, Μπανγκλαντές), για τις οποίες χαρακτηρίζεται η Τουρκία ως «ασφαλής τρίτη χώρα» και εφαρμόζεται σχετικός λόγος απαραδέκτου στις αιτήσεις ασύλου τους:⁹

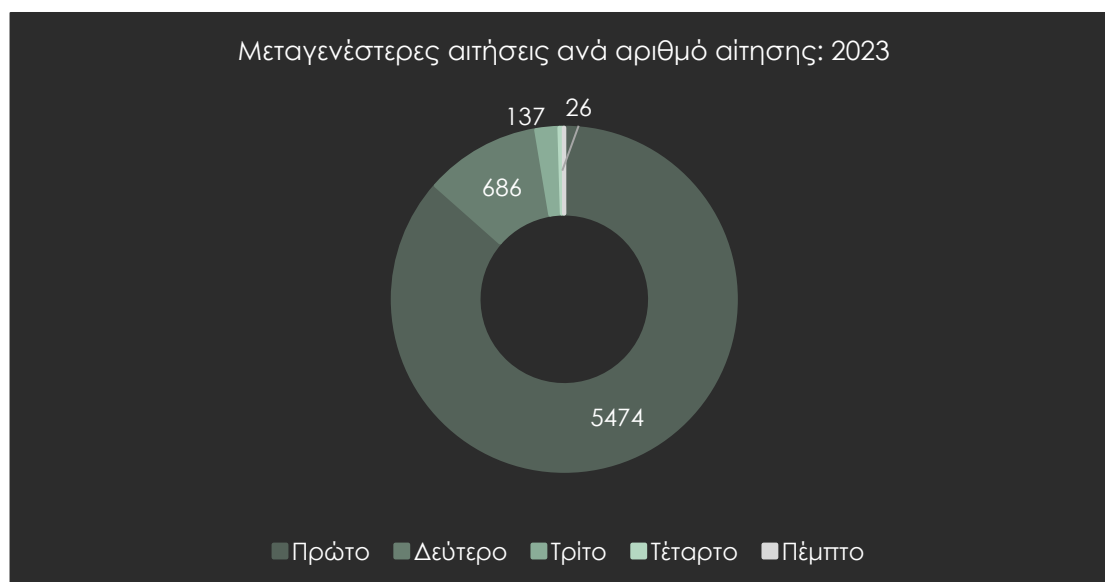

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, Κοινοβουλευτικός έλεγχος, 10 Ιουν 2024

Από το σύνολο των 6.326 μεταγενέστερων αιτήσεων ασύλου που κατατέθηκαν πέρυσι, 852 ήταν δεύτερες ή περαιτέρω μεταγενέστερες αιτήσεις, οι οποίες υπόκεινται σε

⁹ Άρθρο 91 Ν 4939/2022, ΚΥΑ 538595/2023. Βλ. και RSA & PRO ASYL, *Η Έννοια της «Ασφαλούς Τρίτης Χώρας»: Διατάξεις & Εφαρμογή στο Ελληνικό Σύστημα Ασύλου*, Φεβρουάριος 2024, διαθέσιμο [εδώ](#).

παράβολο ύψους 100 ευρώ ανά άτομο, σύμφωνα με νομοθετική ρύθμιση της Ελλάδας,¹⁰ που δεν προβλέπεται σε κανένα άλλο κράτος της ΕΕ. Επομένως, το 2023 καταβλήθηκαν παραπάνω από 85.000 ευρώ υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου για την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου βάσει της ρύθμισης, ο έλεγχος νομιμότητας της οποίας εκκρεμεί μέχρι σήμερα ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ), κατόπιν αιτήσεων ακύρωσης που κατατέθηκαν τον Φεβρουάριο του 2022 και συζητήθηκαν μόλις τον Μάιο του 2024.

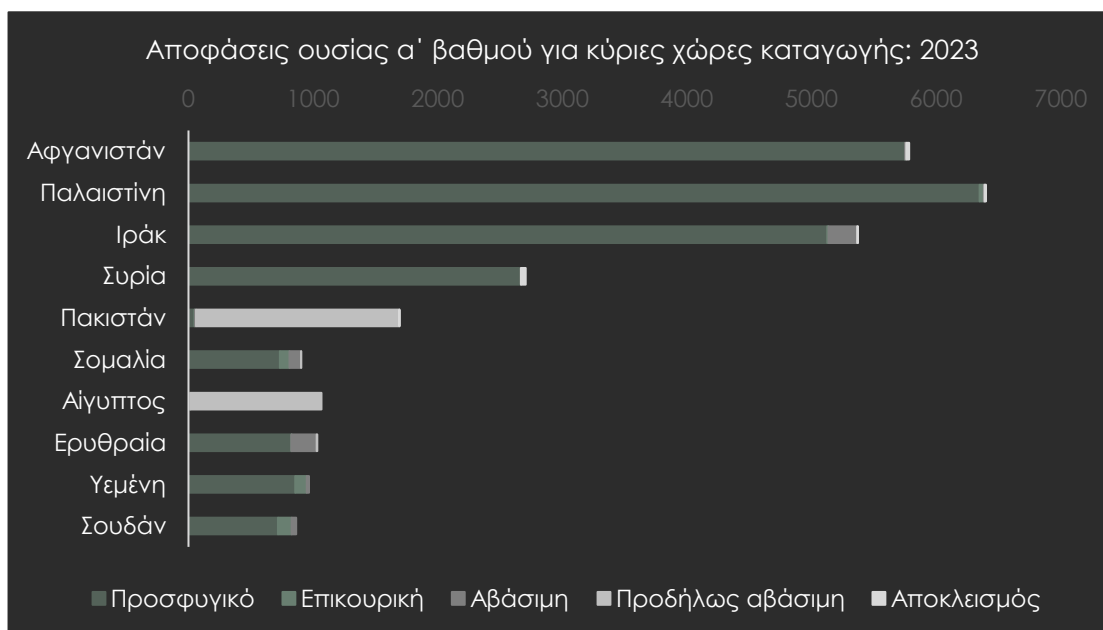
Δεύτερες ή περαιτέρω μεταγενέστερες αιτήσεις κατατέθηκαν κυρίως από πολίτες Πακιστάν (359), Ιράκ (109), Αλβανίας (67) και Αφγανιστάν (54).

Διαδικασία α' βαθμού στην Υπηρεσία Ασύλου

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, η Υπηρεσία Ασύλου εξέδωσε 52.314 αποφάσεις α' βαθμού το περασμένο έτος, εκ των οποίων 30.423 ήταν αποφάσεις ουσίας.

Πάνω από τα ¾ των αιτήσεων ασύλου που εξετάστηκαν στην ουσία τους από την Υπηρεσία Ασύλου έγιναν δεκτές, με το γενικό ποσοστό αναγνώρισης σε α' βαθμό να φτάνει το 76,6%, από 62,3% το 2022. Συγκεκριμένα, το περασμένο έτος, 24.347 αποφάσεις χορήγησαν προσφυγικό καθεστώς, 590 χορήγησαν επικουρική προστασία, ενώ 7.590 ήταν απορριπτικές επί της ουσίας.

¹⁰ Άρθρο 94, παρ. 10 Ν 4939/2022, ΚΥΑ 472687/2021, ΦΕΚ Β' 6246/27.12.2021.

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, Κοινοβουλευτικός έλεγχος, 10 Ιουν 2024

Εξαιρετικά υψηλά παρέμειναν τα ποσοστά αναγνώρισης για τις κυριότερες χώρες καταγωγής των ανθρώπων που ζητούν προστασία στην Ελλάδα και δη άνω του 99% για την Παλαιστίνη και το Αφγανιστάν, άνω του 98% για τη Συρία και την Υεμένη, άνω του 95% για το Σουδάν και το Ιράκ και σχεδόν 90% για τη Σομαλία. Προκύπτει, λοιπόν, από τα επίσημα στοιχεία των αρχών η πρόδηλη προσφυγική ιδιότητα των περισσότερων ανθρώπων που υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας στη χώρα.¹¹

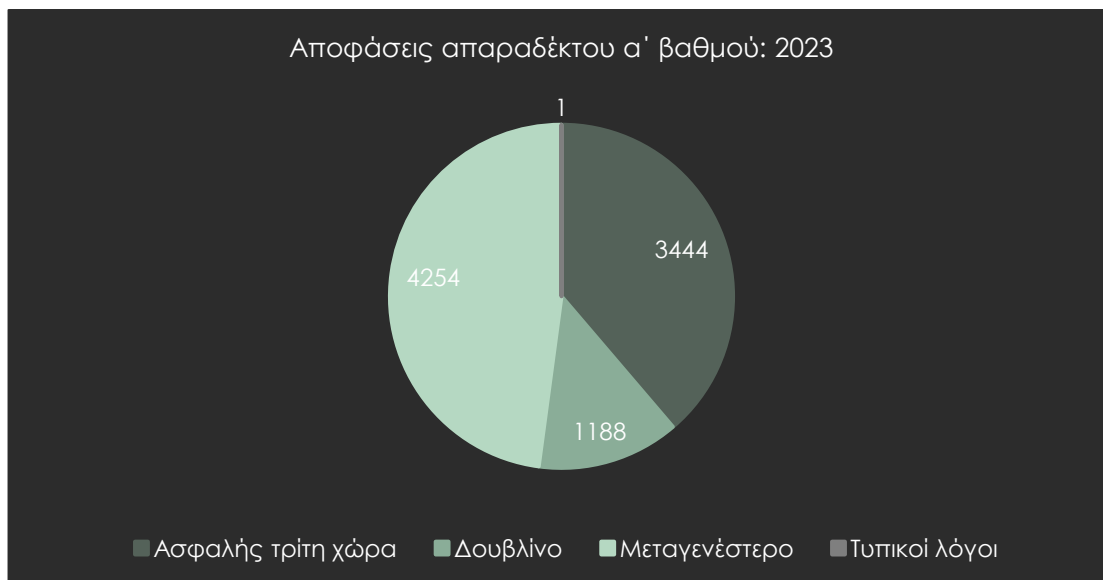
Η, δε, πλειοψηφία των απορριπτικών αποφάσεων αφορά προδήλως αβάσιμες αιτήσεις (5.164), οι οποίες απορρίφθηκαν με την ταχύρρυθμη διαδικασία,¹² σχεδόν αποκλειστικά κατ' εφαρμογή του εθνικού καταλόγου «ασφαλών χωρών καταγωγής». Αποφάσεις πρόδηλης αβασιμότητας εκδόθηκαν κυρίως σε βάρος πολιτών Πακιστάν (1.631), Αιγύπτου (1.050), Μπανγκλαντές (522), Αλβανίας (503), Ινδίας (485) και Γεωργίας (404).

¹¹ Για το λόγο αυτό, η Υπηρεσία Ασύλου εφάρμοσε σε πολλές περιπτώσεις τις διατάξεις του νόμου που επιτρέπουν την παράλειψη της προσωπικής συνέντευξης: άρθρο 82, παρ. 7 Ν 4939/2022.

¹² Άρθρο 88, παρ. 9 Ν 4939/2022.

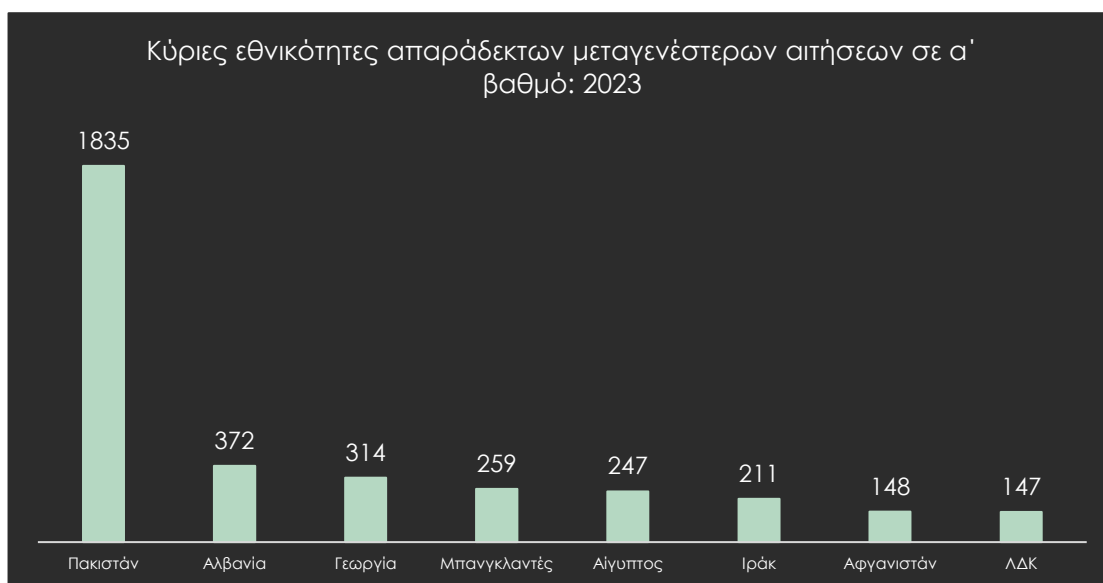
Απαράδεκτες αιτήσεις

Η Υπηρεσία Ασύλου απέρριψε 8.888 αιτήσεις ασύλου ως απαράδεκτες σύμφωνα με τους προβλεπόμενους λόγους απαραδέκτου,¹³ χωρίς να αποφανθεί επί της ουσίας τους και της υπαγωγής στο καθεστώς του πρόσφυγα ή της επικουρικής προστασίας.

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, Κοινοβουλευτικός έλεγχος, 10 Ιουν 2024

Βασικότερη αιτία απόρριψης των αιτήσεων ως απαράδεκτων συνεχίζουν να αποτελούν οι μεταγενέστερες αιτήσεις χωρίς νέα ουσιώδη στοιχεία, οι οποίες υπάγονται σε προκαταρκτικό έλεγχο παραδεκτού από την Υπηρεσία Ασύλου.¹⁴ Στο σύνολο των 4.254 αποφάσεων απαραδέκτου για μεταγενέστερες αιτήσεις, εκπροσωπούνται κυρίως οι παρακάτω χώρες:

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, Κοινοβουλευτικός έλεγχος, 10 Ιουν 2024

¹³ Άρθρο 89, παρ. 1 Ν 4939/2022.

¹⁴ Άρθρο 94, παρ. 2 Ν 4939/2022.

Δεύτερο σημαντικότερο λόγο απαραδέκτου των αιτήσεων ασύλου αποτελεί και πάλι η έννοια της «ασφαλούς τρίτης χώρας», κατ' εφαρμογή του εθνικού καταλόγου που χαρακτηρίζει ως «ασφαλείς τρίτες χώρες» την Τουρκία για πέντε εθνικότητες, καθώς και την Αλβανία και τη Βόρεια Μακεδονία για όλους τους αιτούντες.

Η έννοια της «ασφαλούς τρίτης χώρας» στη διαδικασία ασύλου εξακολουθεί, ωστόσο, να αφορά στην πράξη σχεδόν αποκλειστικά την Τουρκία, για την οποία εκδόθηκαν 3.360 αποφάσεις απαραδέκτου σε α' βαθμού, σε σύγκριση με μόλις 61 για τη Βόρεια Μακεδονία και 23 για την Αλβανία. Οι χώρες καταγωγής των αιτούντων σε βάρος των οποίων εφαρμόστηκε η έννοια είχαν ως εξής:

Αποφάσεις ασφαλούς τρίτης χώρας σε α' βαθμό: 2023					
Τουρκία		Βόρεια Μακεδονία		Αλβανία	
Συρία	1.460	Ινδία	32	Αίγυπτος	8
Σομαλία	848	Νεπάλ	15	Νεπάλ	4
Αφγανιστάν	730	Κούβα	8	Ιράν	3
Πακιστάν	242	Αλβανία	2	Μπανγκλαντές	3
Μπανγκλαντές	51	Κόσοβο	2	Κόσοβο	2
Παλαιστίνη	29	Τουρκία	2	Συρία	1
				Μαρόκο	1
				Αλγερία	1

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, Κοινοβουλευτικός έλεγχος, 10 Ιουν 2024

Ο έλεγχος νομιμότητας του εθνικού καταλόγου ασφαλών τρίτων χωρών και της εφαρμογής της έννοιας της «ασφαλούς τρίτης χώρας» αναφορικά με την Τουρκία, εκκρεμεί ενώπιον του ΣΤΕ, μέχρι την απάντηση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) σε προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία της έννοιας.¹⁵

Διαδικασία συνόρων

Το 2023 συνεχίστηκε η συστηματική χρήση της διαδικασίας συνόρων στις περιπτώσεις των ανθρώπων που υποβάλλουν αίτηση ασύλου εντός των ΚΕΔ στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, κατά παράβαση της απαγόρευσης εφαρμογής της σε αιτήσεις που δεν υποβάλλονται σε «σύνορα» ή «ζώνες διέλευσης».¹⁶

Περαιτέρω, όπως έχουμε επανειλημμένως επισημάνει, στη διαδικασία συνόρων επιτρέπεται να εξετάζονται οι αιτήσεις ασύλου μόνο επί του παραδεκτού ή εφόσον συντρέχει μία ή περισσότερες από τις περιπτώσεις του νόμου για την ταχύρρυθμη διαδικασία στην ουσία.¹⁷ Δεν επιτρέπεται, επομένως, η διαδικασία συνόρων να υποκαθιστά την κανονική διαδικασία για την ουσιαστική αξιολόγηση των αιτήσεων που δεν θεωρούνται προδήλως αβάσιμες.¹⁸

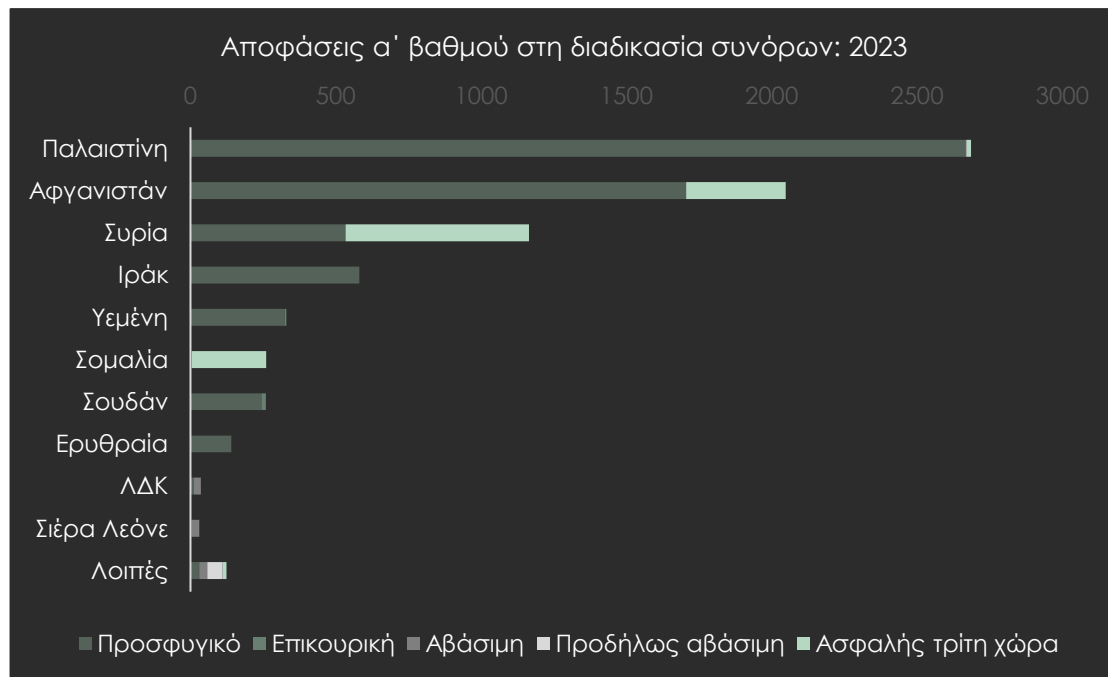
¹⁵ ΔΕΕ C-134/23 *Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες*, Προτάσεις, 13 Ιουνίου 2024.

¹⁶ Άρθρο 95, παρ. 1 Ν 4939/2022.

¹⁷ Άρθρο 88, παρ. 9 και 95, παρ. 1 Ν 4939/2022.

¹⁸ Και τούτο λαμβάνοντας υπόψη τα μειωμένα εχέγγυα της διαδικασίας. Βλ. συναφώς, ΔΠρΑθ 54/2023, ΔΕφΠειρ Α65/2023, Α296/2021, Α292/2021, Α94/2021, Α106/2020.

Η Υπηρεσία Ασύλου εξέδωσε 7.662 αποφάσεις στη διαδικασία συνόρων το 2023. Μόλις 1.258 εξ αυτών ήταν αποφάσεις απαραδέκτου και 55 ήταν απορριπτικές λόγω πρόδηλης αβασιμότητας. Επομένως, η πλειοψηφία των εκδοθεισών αποφάσεων (6.349) εκφεύγουν των ορίων του νόμου και έπρεπε να έχουν υπαχθεί στην κανονική διαδικασία. Καμία, δε, αίτηση δεν εξαιρέθηκε από τη διαδικασία συνόρων για λόγους όπως η ευαλωτότητα και ανάγκη ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων.¹⁹

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου, Κοινοβουλευτικός έλεγχος, 10 Ιουν 2024

Από τις 6.404 αποφάσεις ουσίας που εκδόθηκαν στη διαδικασία συνόρων, οι 6.271 ήταν θετικές, διαμορφώνοντας εξαιρετικά υψηλό ποσοστό αναγνώρισης στο 98%, κατά πολύ μεγαλύτερο του ήδη αυξημένου ποσοστού 76,6% στο σύνολο της διαδικασίας ασύλου.

Διαδικασία β' βαθμού στις Επιτροπές Προσφυγών

Προσφυγές

Το περασμένο έτος, ασκήθηκαν 10.973 προσφυγές στην Αρχή Προσφυγών κατά αποφάσεων της Υπηρεσίας Ασύλου. Στις κυριότερες χώρες καταγωγής των προσφευγόντων εκπροσωπούνται χώρες που συγκαταλέγονται στον κατάλογο «ασφαλών χωρών καταγωγής», καθώς και όλες οι χώρες για τους πολίτες των οποίων χαρακτηρίζεται η Τουρκία ως «ασφαλής τρίτη χώρα»:

¹⁹ Άρθρο 72, παρ. 3 Ν 4939/2022.

Πηγή: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Στατιστικά, Ιαν-Δεκ 2023

Κατατέθηκαν αιτήματα για δωρεάν νομική συνδρομή από το Μητρώο Δικηγόρων της Υπηρεσίας Ασύλου σε 6.892 υποθέσεις, δηλαδή στο 62% των κατατεθεισών προσφυγών. Από το εν λόγω σύνολο, η πλειοψηφία των αιτημάτων κατατέθηκαν στην Αττική (3.038), στην Κόρινθο (1.193), στη Θεσσαλονίκη (666) και στη Λέσβο (555).

Συζήτηση προσφυγών

Οι Επιτροπές Προσφυγών εξέδωσαν συνολικά 12.626 αποφάσεις β' βαθμού κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους. Οι Επιτροπές εξέτασαν προσφυγές με προφορική ακρόαση μόνο σε 409 περιπτώσεις.²⁰

Απορρίφθηκαν 1.610 προσφυγές λόγω της μη αυτοπρόσωπης εμφάνισης του προσφεύγοντος ή της μη έγκαιρης προσκόμισης βεβαίωσης διαμονής σε δομή φιλοξενίας – μολονότι αυτό οφείλεται συχνά σε αδυναμία των αρχών – κατά τη συζήτηση της προσφυγής.²¹ Επί της νομιμότητας του συγκεκριμένου μέτρου, το οποίο εγείρει σοβαρούς προβληματισμούς για τη διασφάλιση του δικαιώματος σε αποτελεσματική προσφυγή, καθώς οδηγεί στην απόρριψη της προσφυγής ανεξαρτήτως των αναγκών προστασίας του προσφεύγοντος, εκκρεμεί προδικαστικό ερώτημα ενώπιον του ΔΕΕ.²²

Παράλληλα, οι Επιτροπές Προσφυγών απέρριψαν 1.523 προσφυγές ως εκπρόθεσμες το 2023.

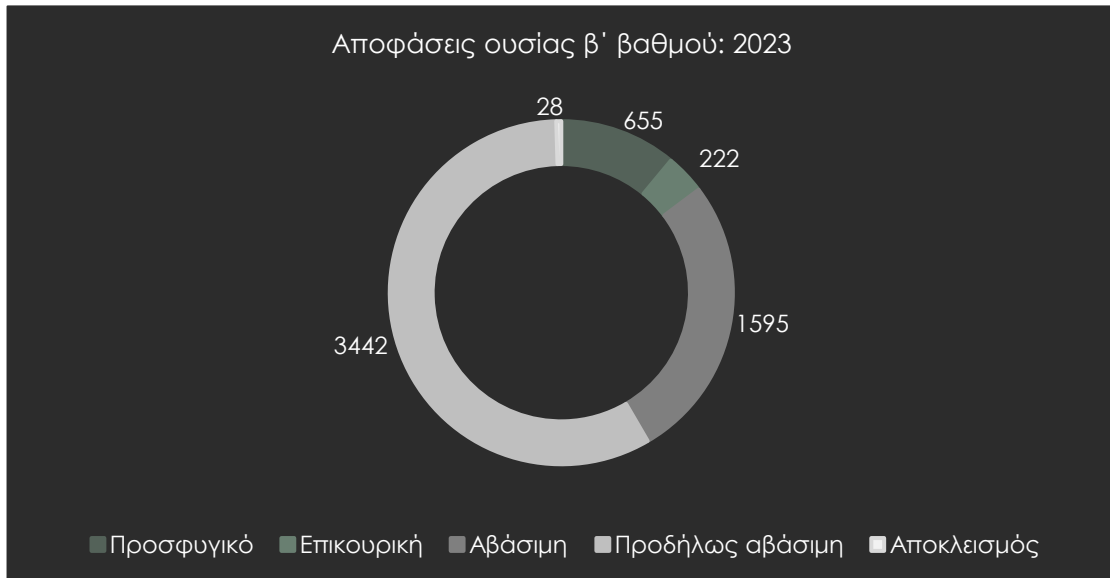
²⁰ Κατά το άρθρο 102, παρ. 3 Ν 4939/2022.

²¹ Λόγω της αντινομίας στις διατάξεις του Κώδικα Ασύλου, 1.599 εξ αυτών απορρίφθηκαν ως προδήλως αβάσιμες βάσει του άρθρου 102, παρ. 2 Ν 4939/2022 και 11 ως σιωπηρώς ανακληθείσες βάσει του άρθρου 83, παρ. 3 Ν 4939/2022.

²² ΔΕΕ C-610/23 *Al Nasiria*, Προδικαστικό ερώτημα 3 Οκτωβρίου 2023.

Αποφάσεις ουσίας

Από το σύνολο των 12.626 αποφάσεων β' βαθμού που εκδόθηκαν πέρυσι, 5.942 ήταν αποφάσεις επί της ουσίας των αιτήσεων ασύλου:

Πηγή: Αρχή Προσφυγών, Κοινοβουλευτικός έλεγχος, 10 Ιουν 2024

Από τα παραπάνω στοιχεία διαμορφώνεται για το περασμένο έτος γενικό ποσοστό αναγνώρισης 14,8% σε β' βαθμό, ελαφρώς αυξημένο σε σχέση με το 2022 (11,8%).

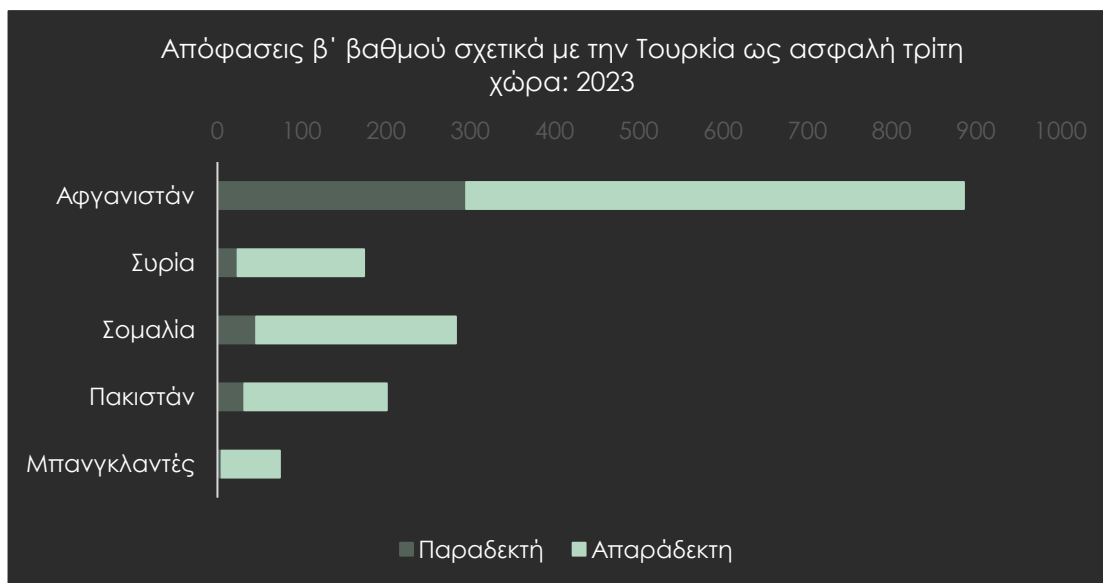
Σημαντική διαφορά της πρακτικής των Επιτροπών Προσφυγών με την Υπηρεσία Ασύλου συνεχίζει να αποτελεί η συστηματικότερη χρήση της επικουρικής προστασίας, με 222 αποφάσεις επικουρικής προστασίας, έναντι 655 αποφάσεων προσφυγικού καθεστώτος. Η τάση αυτή εξακολουθεί να εγείρει προβληματισμούς σχετικά με ενδεχόμενες πλημμέλειες στην κατ' ουσίαν αξιολόγηση των αιτήσεων ασύλου, λαμβανομένου υπόψη του εξαιρετικά χαμηλού αριθμού αιτήσεων που εξετάζονται με προφορική ακρόαση στις Επιτροπές Προσφυγών. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι 68 εκ των 222 αποφάσεων επικουρικής προστασίας σε β' βαθμό αφορούν πολίτες Αφγανιστάν, στους οποίους η Υπηρεσία Ασύλου αναγνωρίζει κατά κανόνα το καθεστώς του πρόσφυγα.

Απαράδεκτες αιτήσεις

Οι Επιτροπές Προσφυγών απέρριψαν 3.472 αιτήσεις ασύλου ως απαράδεκτες – πέραν των προσφυγών που απορρίφθηκαν ως εκπρόθεσμες ή ως «προδήλως αβάσιμες» λόγω μη αυτοπρόσωπης εμφάνισης ή προσκόμισης βεβαίωσης διαμονής στη συζήτηση. Βασικότεροι λόγοι απαραδέκτου είναι και εδώ οι μεταγενέστερες αιτήσεις χωρίς νέα στοιχεία (2.131) και η έννοια της «ασφαλούς τρίτης χώρας» (1.319).

Λεπτομερέστερα στοιχεία έχουν παρασχεθεί από την Αρχή Προσφυγών σχετικά με τις αποφάσεις β' βαθμού που εκδόθηκαν επί προσφυγών για τις πέντε εθνικότητες για τις οποίες χαρακτηρίζεται η Τουρκία ως «ασφαλής τρίτη χώρα». Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι η πλειοψηφία των αποφάσεων β' βαθμού επικύρωσαν την απόφαση

απαραδέκτου της Υπηρεσίας Ασύλου και δεν προέβησαν σε εξέταση της ουσίας της αίτησης ασύλου:²³

Πηγή: Αρχή Προσφυγών, Κοινοβουλευτικός έλεγχος, 10 Ιουν 2024

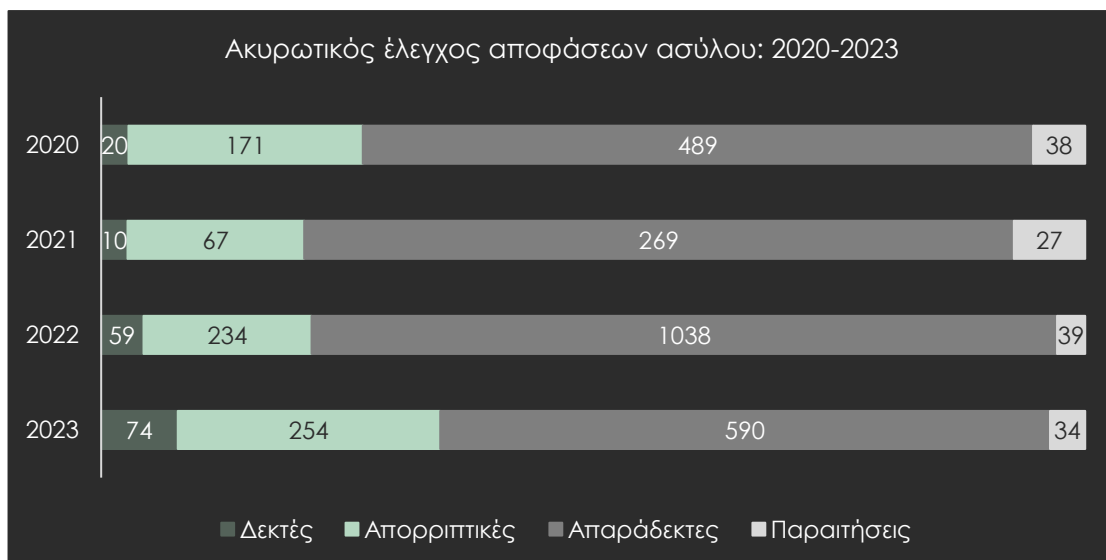
Ακυρωτικός έλεγχος στα διοικητικά δικαστήρια

Στα τέλη του 2023, εκκρεμούσαν 1.589 αιτήσεις ακύρωσης κατά αποφάσεων των Επιτροπών Προσφυγών ενώπιον των Διοικητικών Πρωτοδικείων Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Συνεχίζονται μέχρι και σήμερα οι συστηματικές αναβολές στην εκδίκαση των υποθέσεων ασύλου στα διοικητικά δικαστήρια, εκκρεμύσης της απόφασης του ΣΤΕ επί προδικαστικού ερωτήματος αναφορικά με τη συνταγματικότητα της ρύθμισης του νόμου για τις μονομελείς συνθέσεις των Επιτροπών Προσφυγών,²⁴ όπως και της απόφασης του ΔΕΕ επί προδικαστικού ερωτήματος για την ερμηνεία της έννοιας της «ασφαλούς τρίτης χώρας».

Τα στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου αποτυπώνουν τον ακυρωτικό έλεγχο των αποφάσεων ασύλου ως εξής:

²³ Σημειωτέον ότι τα στοιχεία αφορούν οριστικές αποφάσεις β' βαθμού. Δεν περιλαμβάνουν επόμενως, τυχόν αναβλητικές αποφάσεις που εκδόθηκαν κατόπιν ακύρωσης της απόφασης απαραδέκτου, για τη διενέργεια προφορικής ακρόασης σε β' βαθμό πριν την έκδοση απόφασης ουσίας.

²⁴ Άρθρο 5, παρ. 7 Ν 4375/2016, ΦΕΚ Α' 51/03.04.2016.

Πηγή: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Στατιστικά, Ιαν-Δεκ 2023

Συνεχίζεται, με βάση τα παραπάνω στοιχεία, η τάση της απόρριψης των περισσότερων αιτήσεων ακύρωσης ως απaráδεκτων από τα διοικητικά πρωτοδικεία, λόγω της μη τήρησης των προϋποθέσεων παραδεκτού, όπως η πληρεξουσιότητα ή η καταβολή παραβόλου.

Όσον προς τις εξετασθείσες επί της ουσίας αιτήσεις ακύρωσης, το ποσοστό αποδοχής ενώπιον των δικαστηρίων ανήλθε από 20% το 2022 σε 22,6% το 2023.

Οι αποφάσεις των διοικητικών πρωτοδικείων υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του ΣΤΕ.²⁵ Μόνο μία έφεση κατατέθηκε το 2023, επί της οποίας εκκρεμεί η έκδοση απόφασης.

Εκκρεμείς αιτήσεις

Στα τέλη του 2023, εκκρεμούσαν 29.885 αιτήσεις ασύλου σε α' βαθμό και 2.845 σε β' βαθμό, καθώς και 1.589 αιτήσεις ακύρωσης αποφάσεων β' βαθμού στα διοικητικά πρωτοδικεία.

Σε 14.142 από τις 29.885 εκκρεμείς αιτήσεις σε α' βαθμό, δεν είχε διενεργηθεί ακόμη η προσωπική συνέντευξη με την Υπηρεσία Ασύλου, με τις περισσότερες υποθέσεις (13.618) να έχουν προγραμματιστεί για συνέντευξη εντός του 2024.

Οι περισσότερες (23.341) εκκρεμείς αιτήσεις σε α' βαθμό βρίσκονταν υπό εξέταση για διάστημα κάτω των έξι μηνών, ενώ 3.532 εκκρεμούσαν για διάστημα άνω του εξαμήνου και 3.012 για διάστημα άνω του ενός έτους.

²⁵ Άρθρο 15, παρ. 5 Ν 3068/2002, ΦΕΚ Α' 274/14.11.2002.

<https://rsaegean.org/el/diadikasia-asylou-2023>

Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA)

Ιάσωνα Καλαμπόκα 30

82131 Χίος, Ελλάδα

+30 22711 03721

info@rsaegean.org

<https://rsaegean.org/>